

DE UNGE I SABBATÅRENE

Juni 2024

Studievalg Danmark

Analyse

Hver sommer springer mange tusinde studenter ud. Hver, studenterkørsel og masser af lyse nætter er i vente, men inden de får set sig om, er studenterfesterne slut og for langt de flestes vedkommende starter en ny hverdag med sabbatår.

Denne analyse ser nærmere på både de unges forventninger før sabbatårene, og hvad der faktisk sker i årene efter studentereksamen. Hvem er de unge? Hvad forventer de? Og hvorfor holder de flere og flere sabbatår?

Datagrundlaget er Studievalg Danmarks Studenterundersøgelse¹ som Studievalg Danmark har gennemført i årene 2021, 2022 og 2023 samt registerdata, som Uddannelses- og Forskningsstyrelsen har udarbejdet til Studievalg Danmark på baggrund af data fra Danmarks Statistik. Populationen for registerdata er studenter, der fik deres afgangseksamen i perioden 2016 – 2022.

Udarbejdet af

Studievalg Danmark i samarbejde med Uddannelses- og Forskningsstyrelsen.

Juni, 2024

Studievalg Danmark

Amfipladsen 6, 5000 Odense C

www.studievalg.dk

www.studievalg.dk/studenterundersoegelse/

¹ Læs mere på <https://www.studievalg.dk/studenterundersoegelse/>

Indhold

1.	Hovedpointer	4
2.	Udvikling i sabbatår	5
2.1.	Forventninger: Sabbatår eller direkte uddannelse?	5
2.2.	Tendensen til flere sabbatår er stigende	6
3.	Sabbatår: Hvem?	8
3.1.	Køn	8
3.3.	Betydningen af forældres uddannelsesniveau	11
3.4.	Herkomst	12
4.	Sabbatårets indhold	14
4.1.	Planer for sabbatåret	14
4.2.	Planer efter sabbatåret	15
4.3.	Forventninger til uddannelsesstart	16
5.	Metode	19
5.1.	Studenterundersøgelsen 2021, 2022 og 2023	19
5.2.	Registerdata	19
5.3.	Operationaliseringer	19

1. Hovedpointer

- **Andelen af elever**, som holder **sabbatår** efter deres studentereksamen ser ud til at være **stigende**. I 2016 startede **25 pct.** af årets studenter direkte på en kompetencegivende uddannelse (dvs. en erhvervsuddannelse eller en videregående uddannelse), mens det **kun var 15 pct.** i 2022.
- I 2022 og 2023 forventede **flere elever på STX og HHX** at holde sabbatår (hhv. 84 og 81 pct.) sammenlignet med elever på HTX og HF (hhv. 69 og 59 pct.).
- Der er ikke væsentlig forskel på, hvor mange sabbatår mænd og kvinder holder.
- Elever med en **anden herkomst** end dansk **holder færre sabbatår** end elever med dansk herkomst. Blandt elever, som fik en studentereksamen i 2022, **valgte 42 pct. af eleverne med anden herkomst** end dansk at starte direkte på en kompetencegivende uddannelse. Tallet var **11 pct.** blandt **elever med dansk herkomst**.
- Blandt elever, som fik en studentereksamen i 2022, valgte **34 pct.** af eleverne med **ufaglærte forældre** at starte direkte på en kompetencegivende uddannelse. Tallet var **11 pct.** blandt elever med forældre med en **videregående uddannelse**.
- Når man spørger eleverne, som forventer at holde sabbatår, så har **99 pct. planer for sabbattiden** – de hyppigste planer er at arbejde for at tjene penge (86 pct.), rejse (73 pct.) samt at blive klogere på dem selv, deres interesser og livet (53 pct.).
- **74 pct. af eleverne, som vil holde sabbatår**, forventer, at de vil starte på en uddannelse efter deres sabbatår. Heraf er ca. 70 pct. sikre eller nogenlunde sikre på deres valg af uddannelsesretning.
- Jo mere **usikre** eleverne er på et kommende uddannelsesvalg, jo **flere** sabbatår planlægger de at holde.

2. Udvikling i sabbatår

2.1. Forventninger: Sabbatår eller direkte uddannelse?

I Studievalg Danmarks studenterundersøgelse bliver eleverne spurgt til deres planer efter sommerferien. I 2023 svarede **79 pct.**, at de planlagde at holde sabbatår, **12 pct.** planlagde at søge direkte videre på en uddannelse, **5 pct.** planlagde andet end uddannelse og sabbatår og **4 pct.** havde endnu ikke besluttet sig.

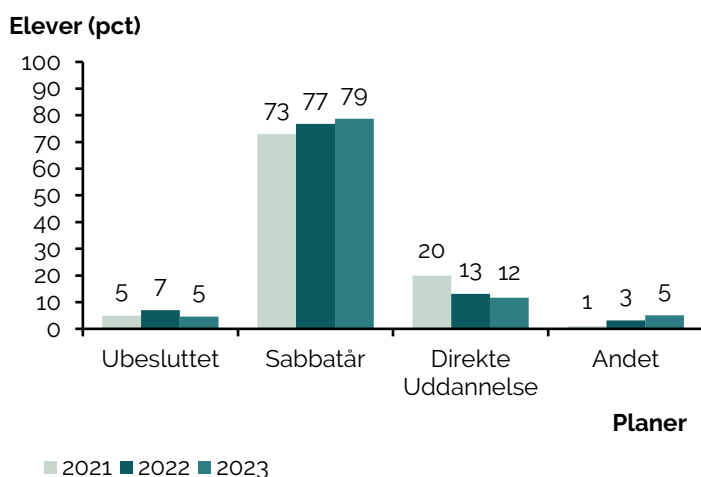
Sammenlignet med de tilsvarende undersøgelser fra 2021 og 2022 er der en tendens til, at andelen, der planlægger sabbatår, er stigende: 73 pct. (2021), 77 pct. (2022) og 79 pct. (2023) jf. **figur 1**. Dette understøttes i et nyligt publiceret notat fra DST².

Tendensen kan måske ses som en konsekvens af, at årene med corona og nedlukninger afskar en del studenter fra rejser, udlandsophold og andre aktiviteter, som ofte gennemføres i sabbatårene. Gode muligheder for at få job for de unge kan være en anden forklaring på, at flere vælger sabbatår.

Resultaterne fra studenterundersøgelsen 2024 (helt nye og ikke publiceret resultater) giver en indikation af, at den stigende tendens til at holde sabbatår i løbet af de senere år har ramt toppen, og at tallene nu ser ud til at stagnere.

Figur 1

Gymnasieelevernes planer efter gymnasiet, 2021-2023

Anm.: n= 2021: 9194, n=2022: 24.279, n=2023: 26.858

Kilde: Studenterundersøgelsen 2021, 2022 og 2023, Studievalg Danmark

Sabbatår efter gymnasiet er med andre ord blevet en udbredt norm blandt eleverne, og i de unges øjne et naturligt stop på vejen mod "at udvikle sig selv og blive voksen". I

² https://www.dst.dk/da/Statistik/nyheder-analyser-publ/nyt/NytHtml?cid=49004&utm_source=newsletter

Studenterundersøgelsen fra 2022 gav eleverne nogle bud på, hvad sabbatår kan hjælpe med:

"Jeg får mulighed for at lære mig selv at kende på andre måder på grund af de ting, jeg har tænkt mig at lave i mit sabbatår, hvorfor der er sandsynlighed for, at jeg opdager nye interesser, der kunne være relevante i forhold til en videregående uddannelse" **STX-elev 2022**

"Fordi man ikke bliver uddannet af at gå i gymnasiet, man bliver først et rigtigt og dannet menneske når man kommer ud af skolesystemet og lever sit eget liv"

STX-elev 2022

"Med at blive klogere på mig selv og mine interesser for, hvad jeg kunne tænkte mig at arbejde med"

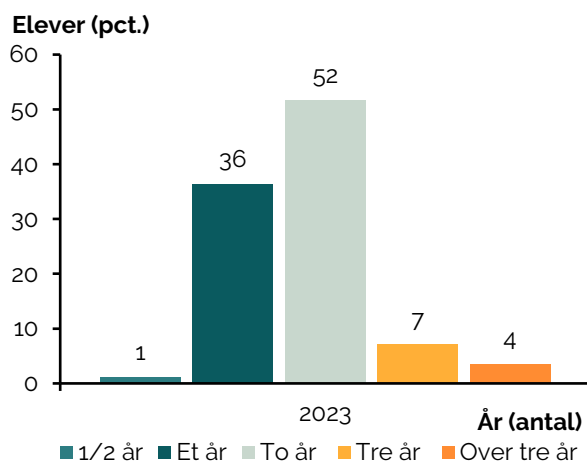
HF-elev 2022

2.2. Tendensen til flere sabbatår er stigende

Blandt afgangseleverne fra 2023, som vil holde sabbatår, forventer mere end halvdelen at holde to sabbatår eller mere jf. **figur 2**. Foreløbige tal fra studenterundersøgelsen 2024 peger på, at denne tendens ser ud til at fortsætte.

Figur 2

Gymnasieelevernes forventede antal sabbatår, 2023

Anm.: n= 21.084

Kilde: Studenterundersøgelsen 2023, Studievalg Danmark

Figur 3 viser andelen af elever, som er startet på en kompetencegivende uddannelse direkte, efter 1 år, 2 år og 3 år efter deres studentereksamen. Tallene er fordelt efter hvilket år, de studerende fuldførte deres studentereksamen.

Datagrundlaget er personer, der har fuldført en studentereksamen til og med 2022. Det betyder, at der for elever med en afgangseksamen i juni 2020 vises, hvorvidt de er startet på uddannelse inden for 3 år (dvs. inden juni 2023) mens der for elever med en

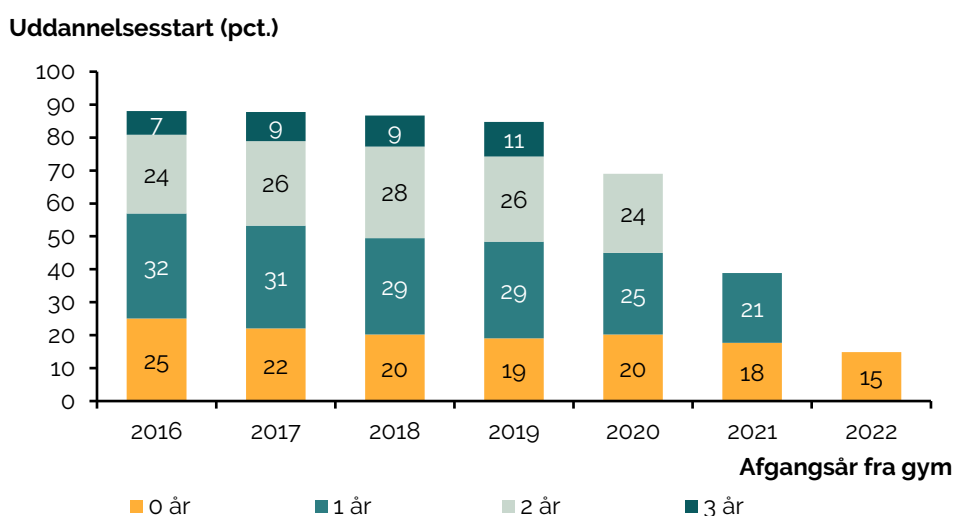
Studievalg Danmark

afgangseksamen i 2022 kun vises, hvorvidt de er startet på uddannelse inden juni 2023. 2023-årgangen fremgår ikke, da det kræver data for 2024, som endnu ikke er tilgængeligt. Studerende, som ikke er påbegyndt en uddannelse på opførelsesdatoen eller er påbegyndt en uddannelse senere end fire år efter deres studentereksamen, fremgår ikke af figuren. Studievalg Danmark har ikke lavet yderligere studier på denne målgruppe, men der findes flere interessante opgørelser og analyser³.

Siden 2016 har andelen af elever, som holder sabbatår efter deres studentereksamen, været stigende. 25 pct. af 2016-årgangen startede direkte på en uddannelse sammenlignet med 15 pct. af 2022-årgangen jf. figur 3.

Figur 3

Andel elever, som er startet på en uddannelse efter fuldført studentereksamen (pct.), 2016-2022

Anm.: N varierer fra 45.293 - 48.097 i perioden. Figuren viser andel elever, som har fuldført en ordinær gymnasial uddannelse i pågældende år, og er påbegyndt enten en erhvervsuddannelse eller en kort eller mellemlang videregående uddannelse. Kategorien "0 år" viser elever, som er startet på en uddannelse inden der er gået 1 år siden fuldførelse af deres studentereksamen i juni - m.a.o. elever, som er startet direkte eller er startet efter ½ år (vinteroptag). Kategorien "1 år" viser elever, som er startet fra 1 - 2 år efter deres uddannelse - m.a.o. elever, som har afholdt 1 sabbatår (sommeroptag) eller 1,5 sabbatår (vinteroptag). På samme måde viser kategorien "2 år" elever, som er startet på en uddannelse 2-3 år efter deres eksamen, og kategorien "3 år" viser elever, som er startet fra 3 - 4 år efter deres eksamen.

Kilde: Uddannelses- og Forskningsstyrelsen på baggrund af data fra Danmarks Statistik

³<https://www.ae.dk/analyse/2022-06-23000-studerer-er-ikke-i-gang-med-en-uddannelse-fem-aar-efter-gymnasiet-og-0-file:///C:/Users/bo45035/Downloads/De%20gymnasiale%20uddannelser%20-%20flere%20uafagl%C3%A6rte%20studenter%20fem%20%C3%A5r%20efter.pdf>
<https://eva.dk/ungdomsuddannelse/overgange/overgange-fra-ungdomsuddannelse/vidste-du-det-om-studerer-uden-videregaende-uddannelse>

3. Sabbatår: Hvem?

Dette afsnit beskriver, hvad der karakteriserer de elever, som vælger at holde sabbatår sammenlignet med de elever, som starter direkte på en uddannelse.

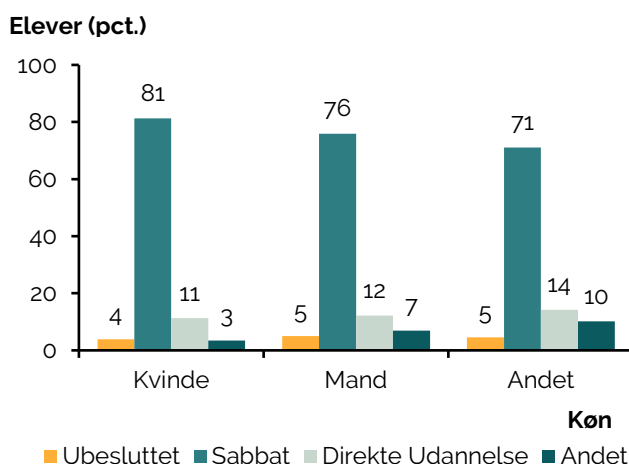
Andelen af elever som holder sabbatår, er højest blandt elever, der har fuldført STX eller HHX (se afsnit 3.2), som har forældre med en videregående uddannelse (se afsnit 3.3) og som har dansk herkomst (se afsnit 3.4). Der er ikke væsentlige forskelle på tværs af køn (se afsnit 3.1).

3.1. Køn

I Studenterundersøgelsen 2023 svarer 11 pct. af de adspurgte kvinder og 12 pct. af de adspurgte mænd, at de forventer at starte direkte på en uddannelse efter deres studentereksamen. Andelen er en smule højere blandt elever med en anden kønsidentitet end mand og kvinde (14 pct.), jf. figur 4.

Figur 4

Andel elever, som vil holde sabbatår fordelt på køn, 2023

Anm.: n=24.574. 'Ønsker ikke at svare' og 'ved ikke' er ekskluderet fra opgørelsen.

Kilde: Studenterundersøgelsen 2023, Studievalg Danmark

Selvom ca. lige mange mænd og kvinder forventer at starte direkte på en uddannelse, så forventer de kvindelige elever i højere grad at holde sabbatår (81 pct.) sammenlignet med mænd (76 pct.) og elever med en anden kønsidentitet (71 pct.), jf. **figur 4**.

Forskellen mellem mænd og kvinder kan bl.a. forklares ved, at mænd oftere svarer 'at de har andre planer.'

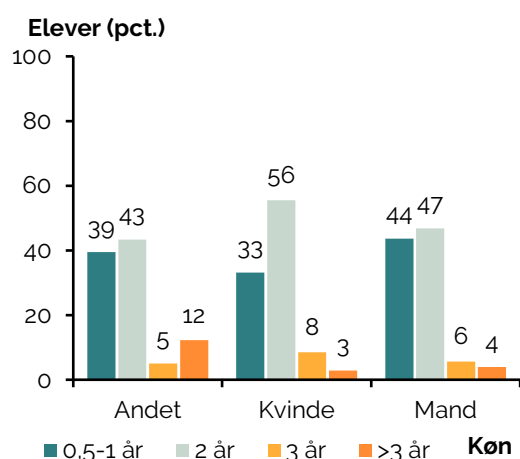
Ser man nærmere på elevernes skriftlige uddybning af disse planer dækker andre planer ofte over, at de skal aftjene værnepligt eller andre aktiviteter, som i en

uddannelsesmæssig sammenhæng også kan være sabbatårsaktiviteter f.eks. opstart af egen virksomhed og praktik i udlandet. Der er således ikke en helt entydig forståelse af definitionen af sabbatår blandt de elever, der indgår i undersøgelsen.

Uanset kønsidentitet forventer en overvægt af de studerende at holde ét eller to sabbatår. Sammenlignet med de øvrige elever forventer flere kvindelige elever dog at holde to sabbatår (fremfor et), jf. **figur 5**.

Figur 5

Ønsket antal sabbatår fordelt på køn, 2023

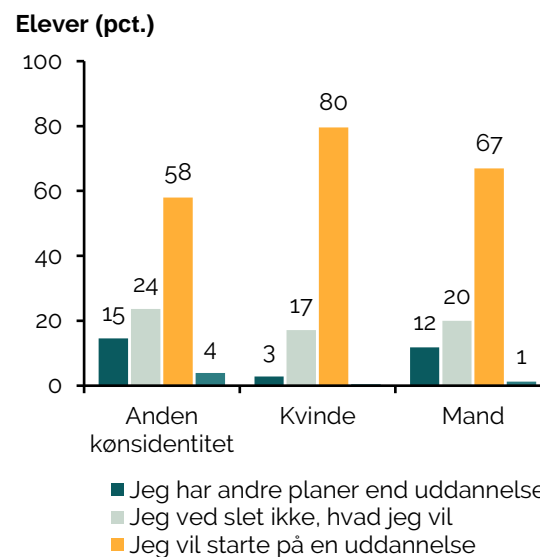

Anm.: n=20.496. 'Ønsker ikke at svare' og 'ved ikke' er ekskluderet fra opgørelsen.

Kilde: Studenterundersøgelsen 2023, Studievalg Danmark

Figur 6

Planer efter sabbatår fordelt på køn, 2023

Anm.: n=7.559. 'Ønsker ikke at svare' indgår ikke i opgørelserne.

Kilde: Studenterundersøgelsen 2023, Studievalg Danmark

Blandt de elever, som planlægger at holde sabbatår, så forventer 80 pct. af kvinderne i 2023 at starte på uddannelse efter deres sabbatår sammenlignet med 67 pct. af mændene og 58 pct. af elever med en anden kønsidentitet, jf. **figur 6**. Mændene og eleverne med anden kønsidentitet angiver også her, at de oftere har andre planer eller ikke ved, hvad de vil.

Ser man lidt nærmere på, i hvilken grad elevernes forventninger bliver til virkelighed ses det, at de umiddelbare forskelle mellem mænd og kvinder udviskes, og at der i sidste ende ikke er den store forskel.

I perioden 2016 – 2022 startede næsten lige store andele blandt mænd og kvinder direkte på en kompetencegivende uddannelse efter deres studentereksamen eller afholdte 1 sabbatår, jf. **figur 7**.

I studenterundersøgelsen undersøges *andre aktiviteter* og *ved ikke* ikke yderligere, men det kunne underbygge en hypotese om, at mændene ikke nødvendigvis i samme grad som kvinderne er indstillet på uddannelse, måske er lidt mere søgende eller udforsker

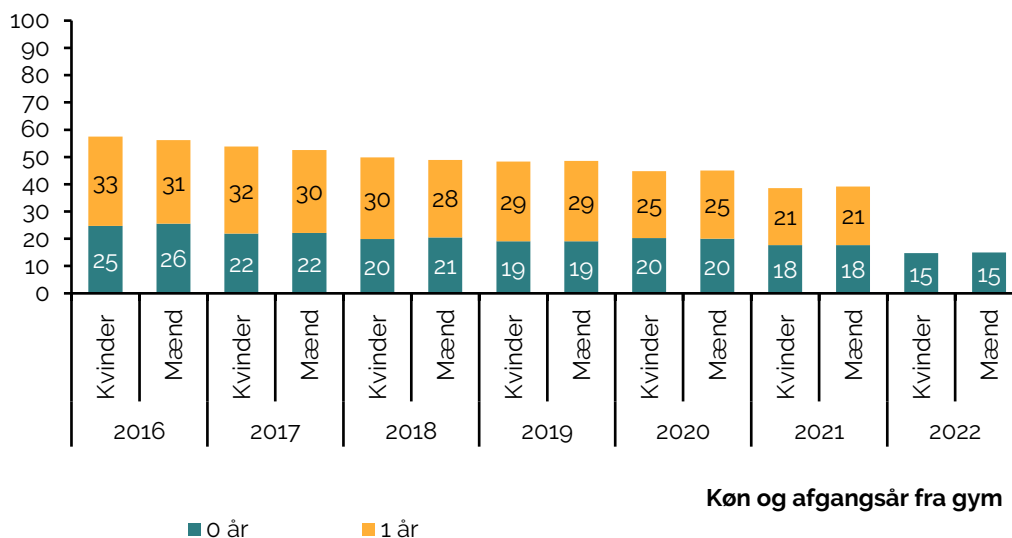
Studievalg Danmark

forskellige muligheder og i alle tilfælde er længere tid om at bestemme sig for uddannelse.

Figur 7

Andel elever, som starter på en uddannelse 0-1 år efter deres studentereksamen, fordelt på køn, 2016 - 2022

Udannelsesstart (pct.)

Anm.: N varierer fra 45.293 - 48.097 i perioden. Figuren viser andel elever, som har fuldført en ordinær gymnasial uddannelse i pågældende år, og er påbegyndt enten en erhvervsuddannelse eller en videregående uddannelse. Kategorien "0 år" viser elever, som er startet på en uddannelse inden der er gået 1 år siden fuldførelse af deres studentereksamen i juni - m.a.o. elever, som er startet direkte eller er startet efter ½ år (vinteroptag). Kategorien "1 år" viser elever, som er startet fra 1 - 2 år efter deres uddannelse - m.a.o. elever, som har afholdt 1 sabbatår (sommeroptag) eller 1,5 sabbatår (vinteroptag). Opgørelsen er fordelt på køn. Den resterende andel, som ikke fremgår af figuren, er enten påbegyndt en uddannelse efter 2 år eller er ikke påbegyndt en uddannelse. Tallene er opgjort pr. 30. september 2023

Kilde: Uddannelses- og Forskningsstyrelsen på baggrund af data fra Danmarks Statistik

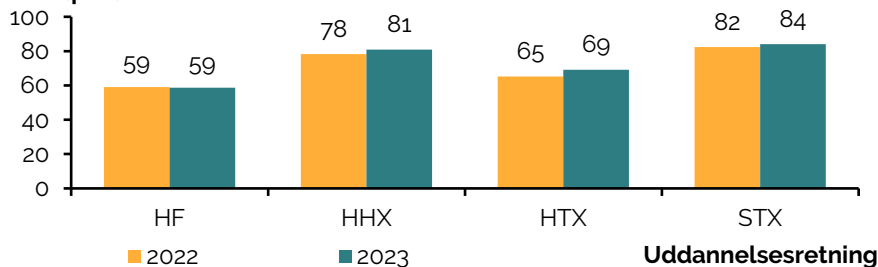
3.2. Gymnasial retning

En højere andel af eleverne på STX og HHX forventer at holde sabbatår (hhv. 84 og 81 pct.) sammenlignet med elever på HTX og HF (hhv. 69 og 59 pct.) i 2023. Tendensen er den samme i 2022, jf. **figur 8**.

Figur 8

Andel elever, som ønsker at holde sabbatår, fordelt efter gymnasial retning, 2022-2023

Elever (pct.)

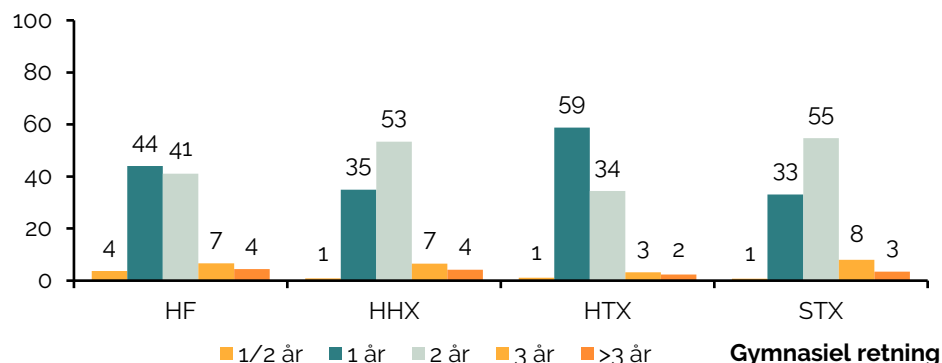
Anm.: n= 21.084

Kilde: Studenterundersøgelsen 2022 og 2023, Studievalg Danmark

Figur 9

Ønsket antal sabbatår fordelt efter gymnasial retning, 2023

Sabbatår (pct.)

Anm.: n= 21.084

Kilde: Studenterundersøgelsen 2023, Studievalg Danmark

Tendensen er således ikke blot, at en større andel af elever på STX og HHX planlægger sabbatår, men også, at elever fra disse uddannelser planlægger flere sabbatår.

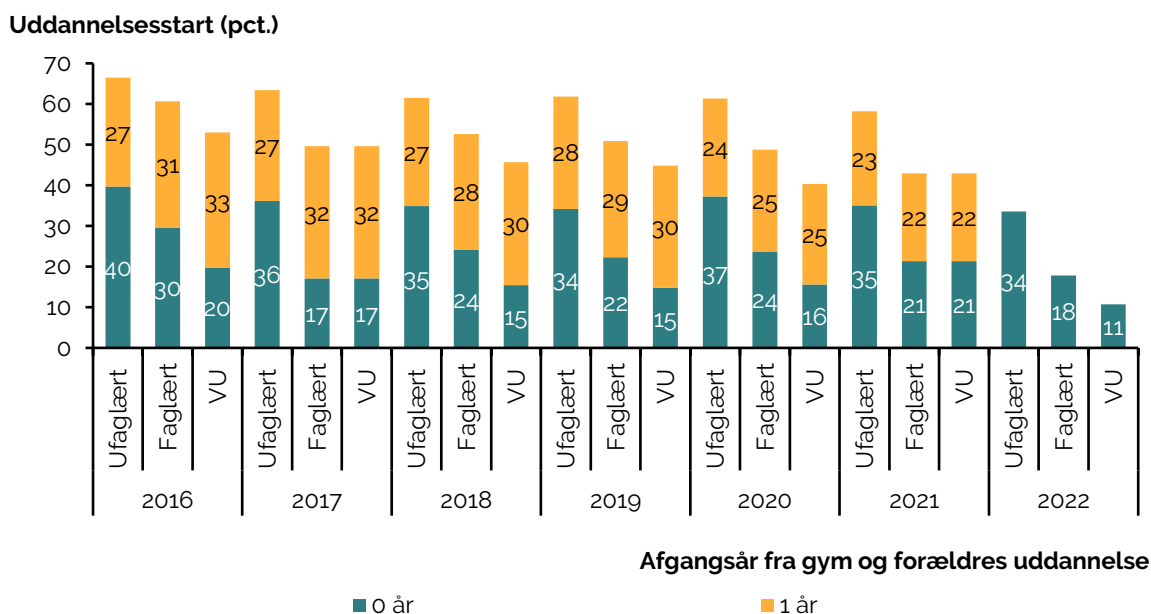
3.3. Betydningen af forældres uddannelsesniveau

Elever med ufaglærte forældre holder færre sabbatår end elever med faglærte forældre og elever, hvis forældre har en videregående uddannelse.

Registerdata viser, at blandt elever, som fik deres studentereksamen i 2022, startede 34 pct. af eleverne med ufaglærte forældre direkte på en kompetencegivende uddannelse efter deres studentereksamen. Til sammenligning startede 18 pct. af eleverne med faglærte forældre og 11 pct. af elever med forældre med en videregående uddannelse direkte. Tendensen har været den samme siden 2016, jf. **figur 10**.

Figur 10

Andel elever, som starter på en videregående uddannelse efter 0-1 år fordelt på forældres uddannelsesniveau, 2016 – 2022.

Anm.: N varierer fra 45.293 - 48.097 i perioden. Figuren viser andel elever, som har fuldført en ordinær gymnasial uddannelse i pågældende år, og er påbegyndt enten en erhvervsuddannelse eller en kort eller mellemlang videregående uddannelse inden. Kategorien "0 år" viser elever, som er startet på en uddannelse inden der er gået 1 år siden fuldførelse af deres studentereksamen i juni – m.a.o. elever, som er startet direkte eller er startet efter ½ år (vinteroptag). Kategorien "1 år" viser elever, som er startet fra 1 – 2 år efter deres uddannelse - m.a.o. elever, som har afholdt 1 sabbatår (sommeroptag) eller 1,5 sabbatår (vinteroptag). Den resterende andel, som ikke fremgår af figuren, er enten påbegyndt en uddannelse efter 2 år eller er ikke påbegyndt en uddannelse. Opgørelsen er fordelt på mors eller fars højeste fuldførte uddannelse.

Kilde: Uddannelses- og Forskningsstyrelsen på baggrund af data fra Danmarks Statistik

Samme tendens gælder for de adspurgte gymnasieelever i Studenterundersøgelsen 2022 og 2023. Her muliggør data ikke sammenligning på individniveau, men jo højere andelen af forældre med en videregående uddannelse er på det enkelte gymnasie, jo større andel af eleverne forventer at holde sabbatår.

3.4. Herkomst

Elever med en anden herkomst end dansk holder færre sabbatår end elever med dansk herkomst. Blandt elever, som fik deres studentereksamen i 2022, startede 11 pct. af eleverne med dansk herkomst direkte på en kompetencegivende uddannelse, mens tallet var 42 pct. blandt elever med en anden herkomst end dansk. Anden herkomst end dansk forstås her sådan, at ingen af forældrene er født i Danmark og har dansk statsborgerskab. Dansk herkomst er omvendt personer, som har mindst én forælder, som er både dansk statsborger og født i Danmark.

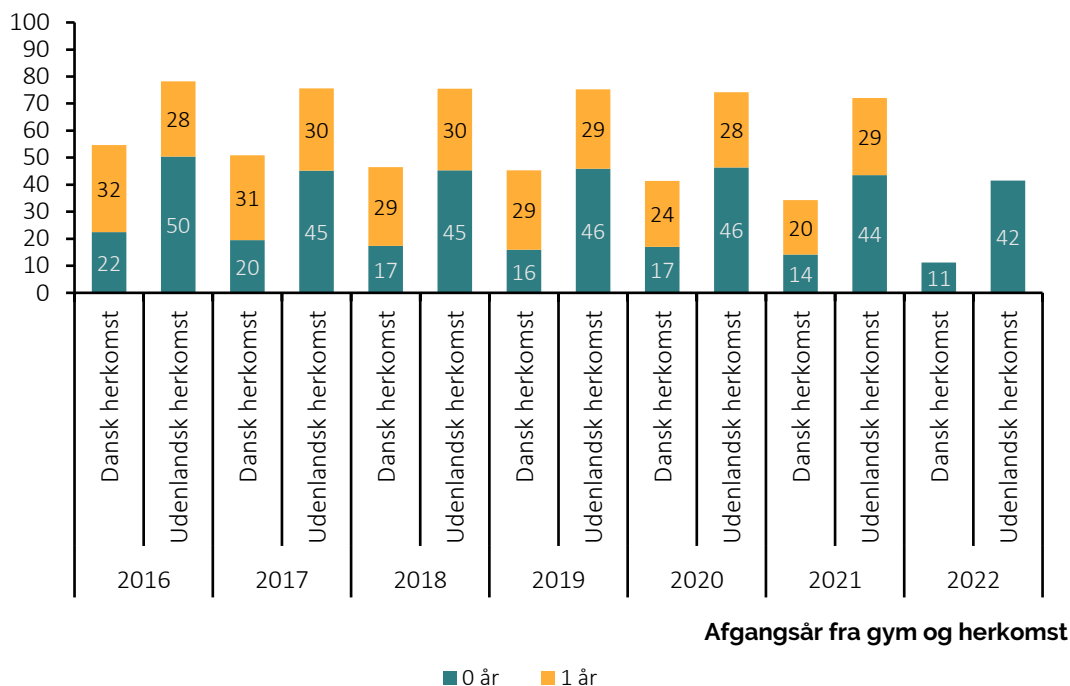
Tendensen er den samme siden 2016, jf. **figur 11**.

Samme tendens ses blandt de adspurgte elever i 2022 og 2023. Jo højere andelen af forældre med en anden herkomst end dansk er på det enkelte gymnasium, jo færre elever planlægger at holde sabbatår.

Figur 11

Andel elever, som starter på en videregående uddannelse efter 0-1 år fordelt på herkomst, 2016 - 2022

Uddannelsesstart (pct.)

Anm.: N varierer fra 45.293 - 48.097 i perioden. Figuren viser andel elever, som har fuldført en ordinær gymnasial uddannelse i pågældende år, og er påbegyndt enten en erhvervsuddannelse eller en kort eller mellemlang videregående uddannelse. Kategorien "0 år" viser elever, som er startet på en uddannelse inden der er gået 1 år siden fuldførelse af deres studentereksamen i juni - m.a.o. elever, som er startet direkte eller er startet efter ½ år (vinteroptag). Kategorien "1 år" viser elever, som er startet fra 1 - 2 år efter deres uddannelse - m.a.o. elever, som har afholdt 1 sabbatår (sommeroptag) eller 1,5 sabbatår (vinteroptag). Den resterende andel, som ikke fremgår af figuren, er enten påbegyndt en uddannelse efter 2 år eller er ikke påbegyndt en uddannelse. Opgørelsen er fordelt på dansk herkomst (dansk oprindelse) og udenlandsk herkomst (indvandrere eller efterkommere).

Kilde: Uddannelses- og Forskningsstyrelsen på baggrund af data fra Danmarks Statistik

4. Sabbatårets indhold

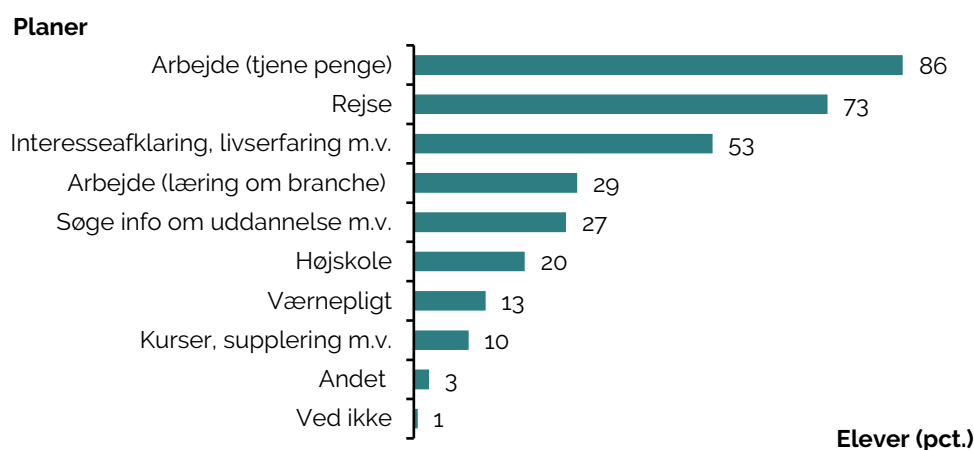
Efter at have konstateret, at eleverne i vid udstrækning holder sabbatår efter deres gymnasiale ungdomsuddannelse, er det interessant at se nærmere på, hvad eleverne har af forventninger eller planer for deres sabbatår.

Først beskrives, hvad gymnasieeleverne forventer at beskæftige sig med i deres sabbatår (4.1), hvad de forventer at foretage sig efter deres sabbatår (4.2) samt hvilke forventninger, de har til eventuel uddannelsesstart efter sabbatåret (4.3).

4.1. Planer for sabbatåret

Figur 12

Elevernes planer for deres sabbatår i pct., 2023

Anm.: n= 21.131. Spørgsmålet er stilet til elever, som har angivet, at de planlægger at holde sabbatår. Eleverne har mulighed for at afgive flere svar på spørgsmålet.

Kilde: Studenterundersøgelsen 2023, Studievalg Danmark

I undersøgelsen lyder spørgsmålet: Hvad forventer du, at du vil lave i dit/dine sabbatår? Til spørgsmålet er eleverne blevet præsenteret for en række svarmuligheder. Langt størstedelen af eleverne angiver, at de forventer at lave en eller flere forskellige ting i deres sabbatår. 90 pct. har angivet 2 eller flere svar.

Langt størstedelen vil tjene penge (86 pct.) og rejse (73 pct.), jf. **figur 12**. Kun 1 pct. angiver, at de ikke har nogen forventninger til deres sabbatår.

En stor del ønsker også at bruge året på at blive klogere på dem selv, deres interesser og få mere erfaring med livet (53 pct.). Nedenfor findes et par eksempler fra 2022.

"Jeg får mulighed for at lære mig selv at kende på andre måder pga. de ting, jeg har tænkt mig at lave i mit sabbatår, hvorfor der er sandsynlighed for, at jeg opdager nye interesser, der kunne være relevante ift. en videregående uddannelse"

STX- elev 2022

"Med at blive klogere på mig selv og mine interesser for, hvad jeg kunne tænkte mig at arbejde med"

HF-elev 2022

Studievalg Danmark

Mens andre ønsker at blive klogere på deres fremtidige uddannelsesvalg fx gennem et arbejde, som er relevant for uddannelsen (29 pct.) eller informationsøgning (27 pct.), jf. **figur 12**. Nedenfor ses ligeledes nogle eksempler fra 2022.

"Jeg vil arbejde i bl.a. en børnehave, da jeg tænker at uddanne mig til pædagog"
HF- elev 2022

"Arbejde inde for området ufaglært for at se om det er noget for mig"
HHX-elev 2022

"Blive klogere på sundhedsuddannelser ved at gøre rent på et privat hospital, og hjælpe til med småopgaver"

HTX-elev 2022

I juni 2024 gennemfører Studievalg Danmark en mindre opfølgende undersøgelse blandt nogle af eleverne fra Studenterundersøgelsen 2023. Her bliver vi bl.a. klogere på, hvad de reelt har brugt deres sabbatår på indtil nu, samt om deres sabbattid lever op til de forventninger, som de havde.

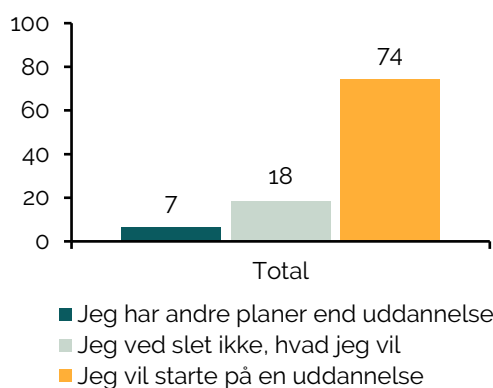
4.2. Planer efter sabbatåret

I Studenterundersøgelsen bliver afgangseleverne ligeledes spurgt til deres planer efter deres sabbatår. De elever, der svarer, at de vil starte på en uddannelse bliver desuden spurgt, i hvilken grad de er sikre på, hvilken overordnet studieretning de vil uddanne sig inden for.

Figur 13

Planer efter sabbatår, 2023

Elever (pct.)

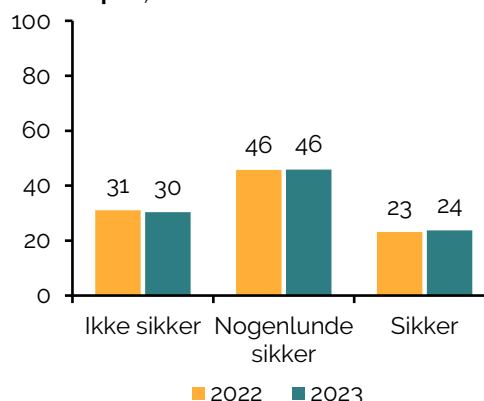
Anm.: n=20.911. Spørgsmålet er stillet til elever, som har angivet, at de planlægger at holde sabbatår. Tallene summerer ikke til 100 grundet afrunding.

Kilde: Studenterundersøgelsen 2023, Studievalg Danmark

Figur 14

(U)sikkerhed på uddannelsesretning, 2022- 2023

Elever (pct.)

Anm.: n= 12.130 (2022), 15.323 (2023). Spørgsmålet er stillet til elever, som har angivet, at de planlægger at holde sabbatår.

Kilde: Studenterundersøgelsen 2022 og 2023, Studievalg Danmark

Studievalg Danmark

74 pct. af eleverne, som planlægger at holde sabbatår, forventer, at de vil starte på en uddannelse efter deres sabbatår, jf. **figur 13**.

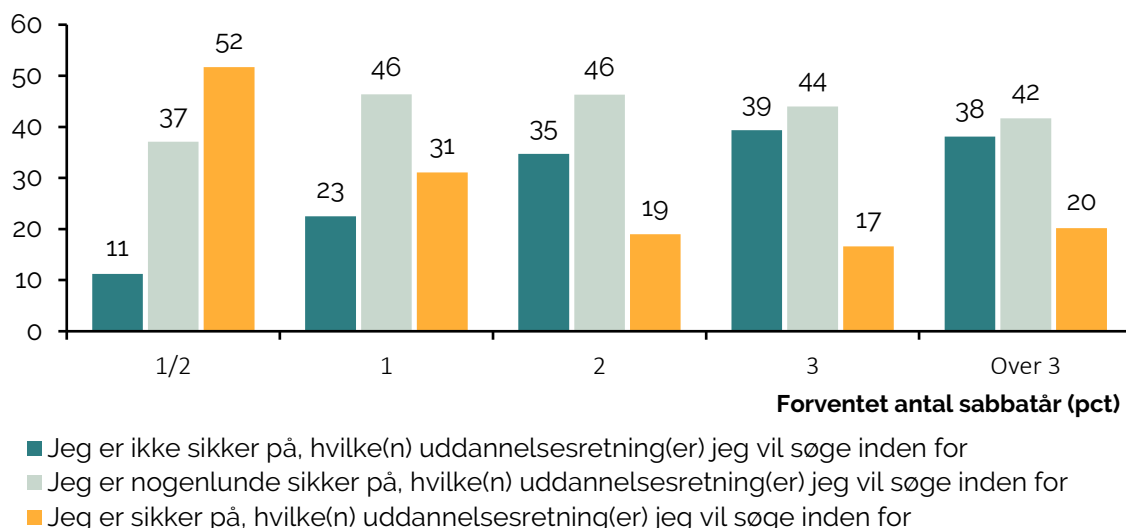
Blandt de elever, som ønsker at starte på uddannelse efter at have holdt sabbatår er ca. 70 pct. sikre eller nogenlunde sikre på hvilken uddannelsesretning, de vil søge inden for i 2022 og 2023. Ca. 30 pct. af eleverne er fortsat i tvivl om deres uddannelsesvalg, jf. **figur 14**.

Ser man på sammenhængen mellem forventede antal sabbatår og i hvilken grad man er sikker på sit uddannelsesvalg, tegner der sig et billede af, at usikkerheden stiger i takt med antallet af planlagte sabbatår jf. **figur 15**.

Figur 15

Sikkerhed i valg af uddannelsesretning fordelt efter forventet antal sabbatår, 2023

Sikkerhed i uddannelsesvalg (pct)

Anm.: n=15.323 Spørgsmålet er stillet til elever, som har angivet, at de forventer at starte på en uddannelse efter deres sabbatår

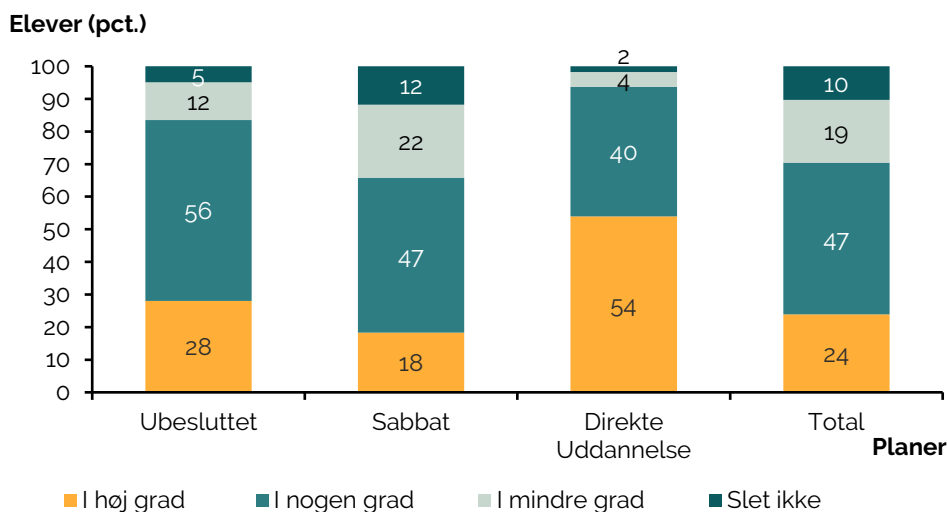
Kilde: *Studenterundersøgelsen 2023, Studievalg Danmark*

4.3. Forventninger til uddannelsesstart

Eleverne bliver ligeledes spurgt, i hvilken grad de glæder sig til mere uddannelse efter deres studentereksamen/sabbatår. 70 pct. af eleverne glæder sig i høj eller nogen grad til at starte på uddannelse. 19 pct. glæder sig i mindre grad og 10 pct. af eleverne glæder sig slet ikke.

Figur 16

I hvilken grad glæder eleverne sig til uddannelse fordelt efter deres planer efter gymnasiet, 2023

Anm.: n=6447.

Kilde: *Studerundersøgelsen 2023, Studievalg Danmark*

Sammenholdes elevernes svar på, hvorvidt de glæder sig til mere uddannelse med, hvorvidt de planlægger sabbatår, direkte uddannelse eller ikke har besluttet sig, så fremgår det, at de elever, der planlægger at starte direkte på uddannelse efter deres studentereksamen også i højere grad glæder sig (54 pct.) sammenlignet med elever, som planlægger at holde sabbatår (18 pct.), jf. **figur 16**.

I undersøgelsen fra 2023 bliver de elever, der slet ikke glæder sig til mere uddannelse⁴ bedt om skriftligt at uddybe, hvorfor de ikke glæder sig til mere uddannelse.

Det er der kommet et interessant materiale ud af, som fortæller lidt om, hvad eleverne forbinder med uddannelse, og hvad de var optaget af, da de blev spurgt i foråret 2023.

De elever, der slet ikke ser frem til mere uddannelse er i vid udstrækning præget af skole- eller uddannelsestræthed og et ønske om at prøve noget andet. Dette uddybes mere i citaterne i nedenstående. Deres udsagn hænger måske sammen med, at de ser frem til en krævende tid med eksamen og kobler sig på normen om sabbatår.

"Er sku lidt træt af skole. De fleste unge har brugt ca. 13 år i systemet, og samfundet synes stadig ikke at det er tilstrækkeligt. 72 pct. af mit liv har jeg brugt i skolen, jeg tror det er på tide at jeg lærer noget om mig selv"

STX-elev 2023

⁴ I Studenterundersøgelsen 2024 bliver de elever, der glæder sig til mere uddannelse også bedt om at uddybe, hvad de glæder sig til.

Studievalg Danmark

Jeg har ikke lige nu behov for mere skole. Det ændrer sig forhåbentlig efter en pause fra skole

STX-elev 2023

Det kan være, at jeg er meget ivrig for at starte efter et sabbatår eller to, men lige nu vil jeg gerne have en pause.

STX-elev 2023

Jeg er ved at være skoletræt, de næste par år skal jeg bare nyde at jeg kan gøre, hvad jeg vil uden bekymringer om skole.

STX-elev 2023

Jeg har gået i skole i 14 år og vil derfor kun fokuserer på sabbatår lige nu.

STX-elev 2023

Samtidigt er der en gruppe af eleverne, som ikke alene giver udtryk for skoletræthed, men også har et blik på uddannelse, der vidner om, at de har svært ved at se sig selv i uddannelsessystemet og udtrykker en grundlæggende tvivl om, hvorvidt der er plads til dem.

"Fordi jeg ikke ved, hvad jeg vil og ikke er særlig dygtig fagligt i skolen, er jeg bange for, at ende med at vælge den forkerte vej og blive så skoletræt, at jeg kun arbejder."

STX-elev 2023

"Jeg føler ikke, at jeg har lavet andet end skole i rigtig mange år. Det virker ikke så interessant at skulle starte igen, men det kan man blive nødt til."

STX-elev 2023

5. Metode

5.1. Studenterundersøgelsen 2021, 2022 og 2023

Fra januar til juni gennemfører Studievalg Danmark Studenterundersøgelsen blandt afgangselever på de gymnasiale ungdomsuddannelser (STX, HTX, HHX og HF). Undersøgelsen gennemføres som en del af den kollektive vejledning i klasserne, hvor eleverne får tid til at besvare undersøgelsen. Eleverne har i gennemsnit besvaret 10 spørgsmål. 9.297 elever deltog i undersøgelsen i 2021, 24.279 i 2022 og 27.148 i 2023.

5.2. Registerdata

Analysen baseret på registerdata er udarbejdet af Uddannelses- og Forskningsstyrelsen på baggrund af data fra Danmarks Statistik og er opgjort pr. 30. september 2023. Populationen for registerdataene er elever, som fik deres studentereksamen i perioden 2016 – 2022.

5.3. Operationaliseringer

Forældres uddannelsesniveau: Forældres uddannelsesniveau er opgjort som mors eller fars højest gennemførte uddannelse ved personens 13. år. *Ufaglært* indeholder grundskole, forberedende uddannelse og øvrige ungdomsuddannelser samt gymnasiale uddannelser. *Faglært* indeholder erhvervsfaglige uddannelser. *Videregående uddannelse* indeholder korte -, mellemlange - og lange videregående uddannelser samt ph. d. For nogle af elevernes forældre findes der ikke oplysninger om uddannelse i registrene - disse er ekskluderet i de pågældende opgørelser.

Herkomst: Herkomst er baseret på Danmarks Statistiks definition af indvandrere, efterkommere og personer med dansk oprindelse⁵. I opgørelserne i dette notat omfatter 'Anden herkomst end dansk' elever, hvis forældre er indvandrere og efterkommere uanset oprindelsesland, mens 'dansk herkomst' omfatter elever, hvis forældre har dansk oprindelse. Personer, hvor herkomst ikke er uoplyst i registrene, indgår under 'anden herkomst end dansk'.

Overgange: Figurerne, som viser udviklingen i overgange fra studentereksamen til uddannelse (figur 1, 8, 11 og 12), viser andel elever, som har fuldført en ordinær gymnasial uddannelse i perioden 2016 – 2022, og som er startet på en kompetencegivende uddannelse inden for hhv. 0-1, 1-2, 2-3, og 3-4 år. Der ses på elever, som er startet på en erhvervsuddannelse eller en kort eller mellemlang videregående uddannelse. Lang videregående uddannelse (kandidatdelen af en uddannelse) eller ph.d. medtages ikke, ligesom studenter, som går i gang med en anden ordinær uddannelse inden påbegyndelse af en videregående uddannelse eller erhvervsuddannelse heller ikke medtages.

Elever, som er startet på en uddannelse efter 4 år samt elever, som endnu ikke er startet på en uddannelse fremgår ikke af figurerne. Data er opgjort pr. 30. september 2023.

⁵ Læs mere om Danmark Statistiks definition her: [IE_TYPE - Danmarks Statistik \(dst.dk\)](#)